

Tremp

un esclat de natura al teu abast

Ecoturisme al municipi més gran de Catalunya

Sumari

Presentació.....	3
Què és l'ecoturisme?.....	4
Consells per ser un bon ecoturista.....	5
Tremp, un municipi immens amb una natura fascinant.....	6
Els millors llocs per practicar l'ecoturisme.....	8
1. La Terreta i la serra de Sant Gervàs.....	10
Una vall on gaudir dels carronyaires	
2. Gurp i la serra de Santa Engràcia.....	12
Coves, serres abruptes i pobles solitaris	
3. De Tremp al Pont de Montanyana.....	14
Un paradís per als amants de la geologia	
4. La serra dels Nerets.....	16
Ambients mediterranis en ple Pripirineu	
5. El riu Noguera Pallaresa.....	18
Flora i fauna dels boscos de ribera	
Itineraris pel municipi: dades tècniques.....	20
Informació pràctica.....	22

Crèdits

Direcció i coordinació: Àrea de Recursos Naturals i Municipi. Ajuntament de Tremp

Redacció: Xavier Basora | Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social | www.espaitres.net

Disseny i maquetació: Clara Terrisse

Impressió: Impremta Tarragona

Dipòsit legal: L-1180-2012

Tiratge: 3.000 exemplars

Foto portada: Una ecoturista interpreta el paisatge de Gurp i els cingles de l'entorn (autor: Xavier Basora).

Foto contraportada: Castell de Montllobar (autor: Xavier Basora).

Una iniciativa de l'Ajuntament de Tremp amb el suport econòmic de la Federación Española de Municipios y Provincias i el Ministerio de Medio Ambiente, Medio Rural y Marino a través del 1r premi del Concurs de projectes per a l'increment de la biodiversitat.

Tremp és el municipi més gran de Catalunya, amb una extensió de 302 km² i 29 nuclis de població repartits per tot aquest territori. Aquesta situació geogràfica, en ple Prepirineu, fa que Tremp gaudeixi d'un entorn natural privilegiat, però alhora comporta certes dificultats de gestió i administració.

La riquesa natural del nostre municipi és extraordinària. Començant per l'entorn de la Noguera Pallaresa i fins al capdamunt de la serra de Sant Gervàs, **el patrimoni natural de Tremp és latent a cada racó.**

Aquesta guia vol servir de suport i orientació a totes aquelles persones que visiteu Tremp, molt especialment a aquelles que estimeu i valoreu la natura. **En aquestes pàgines trobareu pinzellades d'un territori extens i ple d'indrets per descobrir.** Us animo a explorar tots els racons i a copsar totes les visions de les nostres terres. Segur que no quedareu indiferents i no tinc cap dubte que hi tornareu.

Víctor Orrit i Ambrosio, alcalde.

Què és l'ecoturisme?

Tots hem sentit a parlar del turisme de sol i platja, del turisme rural o del turisme actiu, activitats de lleure molt populars al nostre país. Ara ha arribat el torn de l'ecoturisme, una modalitat turística que cada dia que passa guanya més adeptes. **Consisteix en visitar espais naturals per conèixer els animals i les plantes que hi viuen i per contemplar-ne els paisatges.** I alhora, fer-ho de manera sostenible i responsable.

On es practica?

A la natura

L'ecoturisme es practica en qualsevol espai o paisatge natural que tingui un cert interès, ja sigui perquè hi viuen espècies d'animals o plantes emblemàtiques o protegides (óssos, aus rapinyaires, cérvols, etc.), o perquè s'hi poden observar paisatges i ecosistemes d'una gran bellesa i espectacularitat (estanyes, congostos, boscos frondosos...).

En espais protegits

A la pràctica, l'ecoturisme té lloc sobretot en espais que han estat protegits per l'Administració pública (parcs naturals i altres) o per la iniciativa privada. Aquests espais tenen uns atractius notables i a més disposen de les infraestructures, com ara miradors, itineraris, aparcaments i els serveis òptims per practicar aquest tipus de turisme.

Per què és beneficiós l'ecoturisme?

- Contribuïm a conservar la natura que visitem
- Ajudem la població i l'economia locals
- Reduïm el nostre impacte en l'entorn
- Aprenem sobre els espais naturals

Consells per ser un bon ecoturista

1 Conegueu bé el medi natural

Abans d'arribar a la destinació, informeu-vos sobre els atractius naturals que té, els itineraris, l'oferta de guies... Si aneu a veure animals, identifiqueu els millors indrets i horaris per observar-los.

2 Trieu empreses certificades

Trieu allotjaments amb etiquetes ecològiques com el Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental, i contracteu empreses de serveis amb sistemes de gestió ambiental o certificades amb la *Carta europea de turisme sostenible*.

3 Porteu material adequat

Observeu els animals amb prismàtics i paciència. Les guies de camp us ajudaran a identificar les espècies, i el mapa i el GPS faran que no us perdeu. Porteu bon calçat, roba còmoda amb colors discrets, i una càmera.

4 Moveu-vos amb consciència

Si n'hi ha, opteu pel transport públic. I proveu de desplaçar-vos a peu, amb bicicleta o a cavall, us beneficiarà a vosaltres i també a l'entorn. Si no hi ha més remei, aneu amb cotxe i compenseu les vostres emissions de CO₂.

5 Sigueu respectuosos

Quan vegeu animals, guardeu silenci. Si són petits, no els toqueu ni molesteu, i tampoc us endugueu flors ni roques, han de continuar on són. Informeu-vos de les regulacions de cada espai protegit i respecteu-les.

6 Entreu als centres de visitants

Molts espais naturals protegits disposen de centres de visitants. Entreu-hi. Hi ha exposicions interessants i us informaran d'activitats, guiatsges, itineraris i miradors que milloraran la vostra experiència turística.

7 Compreu "local"

Consumiu productes (aliments, artesanía) fabricats als indrets que visiteu i contracteu serveis (guies, taxis...) gestionats per empreses d'allà. Així afavorireu l'economia local i disminuïreu l'impacte del transport de mercaderies.

8 Ajudeu a conservar

En els allotjaments, preguntant als guies o en els centres de visitants, assabenteu-vos de projectes o entitats no lucratives que ajuden a conservar l'espai natural que heu visitat. Si podeu, contribuïu-hi d'alguna manera.

Tremp, un municipi immens

Poca gent sap que Tremp és el municipi més extens de Catalunya, amb una superfície (30.200 hectàrees) que supera, de llarg, la de la majoria de parcs naturals del nostre país. Un territori que acull un espais naturals agrestes, solitaris, inhòspits i on hi trobareu la tranquil·litat que busqueu. I, alhora, uns paisatges treballats al llarg dels segles per la gent de la terra.

Photo Logistics

Els ocells més grans del país

Les muntanyes prepirinenques com les de Tremp són l'únic lloc d'Europa on conviuen les quatre grans espècies d'ocells carronyaires del vell continent: el voltor comú, el trencalòs, l'aufrany i el voltor negre. Aquestes aus poden arribar als tres metres d'envergadura i veure'ls planejar o lluitar per la caronya és tot un espectacle.

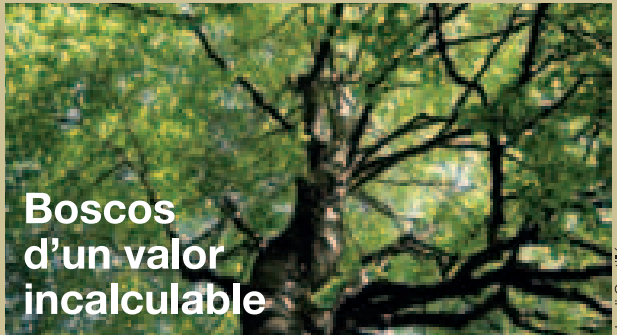
Al nord del municipi, i al bell mig de la Terreta, hi trobareu la roureda d'Aulàs, una de les més extenses de Catalunya sobre terreny pla, la qual cosa li atorga un gran valor ja que en queden molt poques

d'aquest tipus. També destaquen els boscos de ribera del riu

Noguera Pallaresa i els alzinars de la serra dels Nerets, molt ben conservats.

Boscos d'un valor incalculable

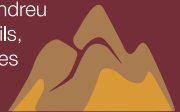
Jordi Castiño

Jordi Castiño

Cingleres vertiginoses i geologia de 1r nivell

Parets calcàries que causen vertigen o agulles de conglomerats com les de Montserrat. Uns paisatges que són un llibre de geologia a l'aire lliure. I és que Tremp acull un patrimoni geològic excepcional que atrau experts d'arreu del món i que us sorprendrà si aneu acompanyats d'un guia. Apreneu misteris de fòssils, serres capgirades o esclavissades.

amb una natura fascinant

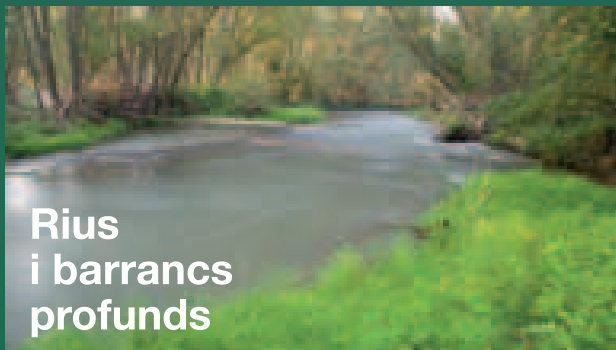
Quasi tres quartes parts del municipi disposen d'algun tipus de protecció per preservar el patrimoni natural, que és excepcional i alhora molt divers. A Tremp hi trobareu paisatges prepirinencs d'una gran bellesa. Però també indrets amb regust mediterrani, sense oblidar dos dels elements més valuosos del municipi: els ocells carronyaires i un patrimoni geològic conegut arreu del món.

El riu Noguera Pallaresa és un bullici de vida: arbres de ribera, aiguamolls, ocells aquàtics o la llúdriga, tan seductora com difícil de veure. I entremig de les serres abruptes, diversos barrancs de fort pendent s'obren camí. En alguns, com el de Gurp, ens hi podem banyar. I d'altres, com els de la Terreta o el de Seròs,

presenten una gran varietat de colors.

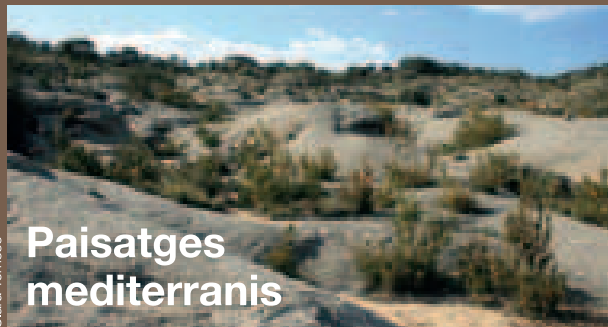

Rius i barrancs profunds

Jordi Roy

Paisatges mediterranis

Clara Terrissa

Al bell mig del Prepirineu, i envoltats de muntanyes abruptes, hi trobareu indrets propis del clima mediterrani. Camí dels pobles de Gurp i Santa Engràcia hi ha algunes de les vinyes catalanes situades a més altitud, mentre que si us endinseu a la serra dels Nerets us sorprendrà el paisatge d'ametllers i alzines, algunes de grans dimensions.

El municipi de Tremp està esquitxat per nombroses mostres culturals que us transportaran al passat: ermites romàniques, castells medievals des d'on gaudir de panoràmiques increïbles, balnes reconvertides en corrals, antics camins ramaders, pintures rupestres de l'Edat de Bronze,

torres de guaita, despoblats, necròpolis i muralles.

Un patrimoni cultural ancestral

Jordi Peró

Els millors llocs per practicar

Perquè pugueu planificar més bé la vostra visita a Tremp, hem seleccionat les millors zones del municipi per practicar-hi l'ecoturisme. En alguna, com la serra de Sant Gervàs i la Terreta, podeu dedicar-hi diversos dies atesa l'enorme extensió i les possibilitats que ofereix. Altres llocs més pròxims al nucli de Tremp també amaguen racons espectaculars i solitaris. Teniu, doncs, un ventall d'opcions per triar i remenar.

La Terreta i la serra de Sant Gervàs

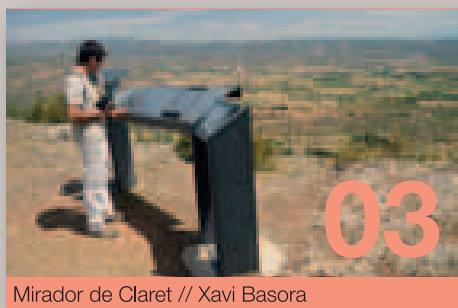
Trencalòs // Photo-Logistics

Gurp i la serra de Santa Engràcia

Santa Engràcia // Clara Terrisse

De Tremp al Pont de Montanyana

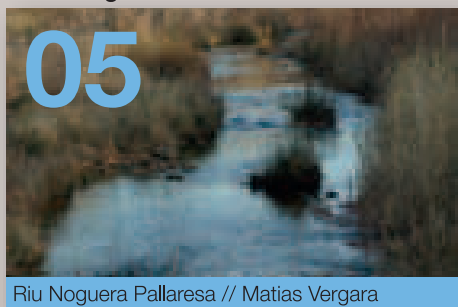
Mirador de Claret // Xavi Basora

La serra dels Nerets

Alzinar mediterrani // Clara Terrisse

El riu Noguera Pallaresa

Riu Noguera Pallaresa // Matias Vergara

Atractiu ecoturístic de cada zona

01

La Terreta i la serra de Sant Gervàs

Una vall on gaudir

El Prepirineu en estat pur. Un espai privilegiat on veure, de ben a prop, un pòquer de voltors, a més d'un paisatge espectacular de cingleres i coves.

Serra de Sant Gervàs // Elena Doya

Què hi podem veure?

- El paisatge majestuós de la serra de sant Gervàs, amb els Pirineus al fons. I a la vall, tot de prats i conreus on encara hi pasturen ramats.
- Els quatre voltors europeus: el voltor comú –abundant–, el trençalòs –escàs–, l'aufrany –que arriba a la primavera– i el voltor negre.
- La roureda d'Aulàs: de les poques que queden a Catalunya sobre terreny pla.

Què hi podem fer?

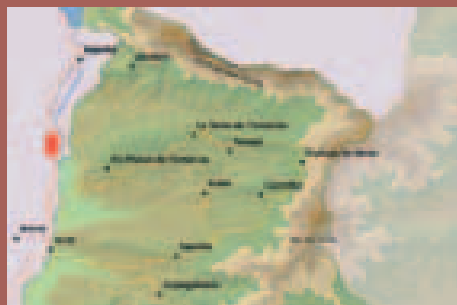
- Conèixer els pobles seguint en cotxe la ruta de la vall dels Voltors (31 km).
- Gaudir del vol dels carronyaires, o espiar-los, des de la distància, quan estan als nius o devoren bestiar mort. Són imprescindibles els prismàtics.
- Admirar les vistes des dels miradors o pujant als punts més alts de Sant Gervàs o Castellet.
- Caminar per l'àmplia oferta d'itineraris.

dels carronyaires

Com arribar-hi?

Des de Tremp, sortiu del nucli urbà en direcció sud per la C-13. Després d'un revolt pronunciat, preneu a mà dreta la C-1311 en direcció al Pont de Montanyana. Quan hi arribeu, agafeu la N-230 (A-14) cap al nord durant 15 km. Abans del km. 104 de la carretera, heu de girar a la dreta en direcció la Torre de Tamúrcia. Si veniu de Lleida, cal seguir la N-230 fins al Pont de Montanyana.

On anar? Equipaments i itineraris

Casal dels Voltors: és un centre d'informació situat al poble de la Torre de Tamúrcia, amb una persona que us atindrà. Podeu visitar una exposició que explica la relació entre la ramaderia i els voltors, així com les característiques de les diferents espècies de carronyaires. També hi ha monitors on veureu en directe els voltors. Consulteu els horaris del casal al final d'aquesta guia.

Miradors de Sapeira i de les

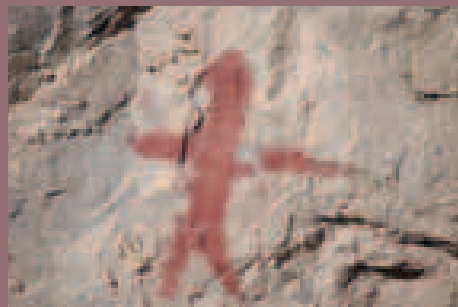
Collades: el primer, situat a la part alta del poble, té vistes sobre la roca

Turmeda, on hi crien voltors. Des del segon, arran de carretera i proper a la Torre de Tamúrcia, veureu tota la Terreta. Ben a prop, hi ha un aguit per observar els voltors menjant restes de bestiar (un servei que haureu de contractar a l'empresa Photo Logistics).

Itineraris a peu: tots estan senyalitzats amb marques grogues. Us recomanem pujar al Pas del Portús (l'únic lloc per creuar la serra de Sant Gervàs) i al Pui de Lleràs (1.692 m), des d'on veureu els Pirineus.

Ho sàbies?

La serra de Sant Gervàs amaga secrets sorprenents. En una balma de difícil accés hi ha "l'home de Sant Gervàs", una pintura rupestre de l'Edat de Bronze –declarada Patrimoni de la Humanitat– que representa un antic poblador armat i amb un casc de protecció. Aquest homenet no està molt lluny del Portús, un pas tan estret que s'utilitzava antany per comptar els caps de bestiar. I si ens fixem bé en la geologia de la serra, veurem que està al revés.

Ajuntament de Tremp

02

Gurp i la serra de Santa Engràcia

Coves, serres abruptes

Dos pobles on sembla que el món s'aturi: Gurp i Santa Engràcia. I al seu voltant serres vertiginoses esquitxades de coves i balmes que amaguen sorpreses.

Gurp // Xavi Basora

Què hi podem veure?

- Un poble que levita sobre una cinglera tallada verticalment (Santa Engràcia), i un altre amb un penya-segat a sobre (Gurp).
- Balms encaixonades (i antigament habitades) enmig de les cingleres, ben vigilades pels voltors omnipresents.
- Barrancs espectaculars com el de Seròs, de colors vermellorsos, o el de Gurp, amb gorgs i aigua tot l'any.

Què hi podem fer?

- Arribar en cotxe a Gurp i Santa Engràcia per carreteres sinuoses que passen per vinyes i ofereixen panoràmiques dels cingles i la conca de Tremp.
- Recórrer els senders per explorar les balms i les serres de Gurp i Castellet, a cavall dels dominis de la Noguera Pallaresa i la Ribagorçana.
- Passejar pels pobles per sentir la soledat i gaudir de les vistes.

i pobles solitaris

Com arribar-hi?

Per accedir a Gurp, cal sortir de Tremp en direcció nord, per la C-13, i prendre el trencall de Talam. La carretera passa per una acadèmia militar abans d'arribar al poble. Per anar a Santa Engràcia, des de la mateixa C-13 cal passar el trencall de Talam i poc després d'un fort revolt i de creuar un pont, cal agafar un desviament a mà esquerra i seguir per la carretera fins al poble.

On anar? Equipaments i itineraris

Corrals de Gurp: des del poble, un itinerari curt us portarà al peu d'uns penya-segats fets de conglomerat. En les esquerdes de la roca hi descobrireu els corrals, protegits per parets de pedra seca. I de regal, unes vistes immillorables sobre el barranc de Seròs. Els més valents, podeu pujar a la carena de les serres de Gurp i Castellet i arribar-vos al Pui de Lleràs (1.692 m).

De Gurp a Santa Engràcia, o a

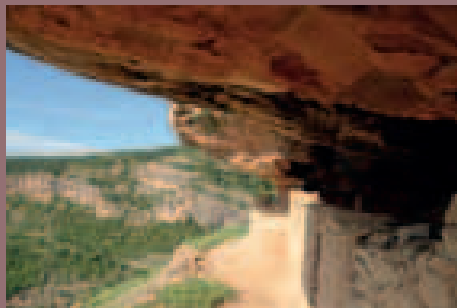
l'inrevés: aquest camí, marcat amb senyals grocs com l'anterior, és més

llarg (2h30m) i amb més desnivell. Hi veureu l'ermita de Sant Martí i creuareu el barranc de Gurp, on us podeu remullar en uns petits gorgs.

Miradors: abans d'arribar a Gurp, agafeu una pista a mà esquerra (direcció Montibarrí) només apta per a 4x4 i arribareu a un mirador amb un plafó panoràmic. La part alta del poble de Santa Engràcia també és una talaia excel·lent. I si voleu fer fotos d'ocells carronyaires en vol, us podeu amagar al hide de la serra de Lleràs (servei ofert per Photo Logistics).

Ho sàbies?

En aquestes serres, les roques de formes curioses han fet que la tradició popular els hagi donat noms inspiradors, com el serrat de l'Esmoladora o la roca del Forat dels Coloms. Enmig de les cingleres hi ha els corrals de Gurp, petites cavitats sota els penya-segats (balmes) que utilitzaven els pastors per guardar-hi els ramats. Les nombroses coves, com la de Janera, també tenen el seu secret: hi viuen espècies molt escasses de muricecs (ratpenats).

Corrals de Gurp // Xavi Basora

03

De Trep al Pont de Montanyana

Un paradís per als amants

Fa 55 milions d'anys la conca de Trep era un mar interior on hi desembocaven rius torrencials. En aquesta zona entendreu aquest sorprenent passat geològic.

Castell de Montllobar // Xavi Basora

Què hi podem veure?

- Dos dels afloraments geològics més visitats d'Europa (la Formació Castissent i l'Estratotip de l'Ilerdià), sobretot per experts. Amb l'ajut de guies, podreu resseguir un antic riu fòssil i els moviments que feia segons la força de l'aigua.
- Nombrosos fòssils, com ara les caragolines, les alveolines (mil·limètriques pilotes de rugby blanques) o els nummulits (amb forma de petites monedes).

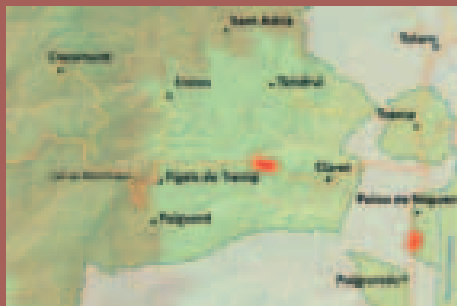
Què hi podem fer?

- Imaginar i aprendre com era aquest sector del Prepirineu fa 55 milions d'anys i els efectes que va tenir l'aixecament dels Pirineus. Per fer-ho, resulta aconsellable contractar un guia local expert en geologia, que us ajudarà a interpretar els afloraments geològics de manera amena.
- Pujar al coll i a la torre de Montllobar per gaudir d'una panoràmica corprenedora.

Com arribar-hi?

La carretera C-1311, que uneix Tremp amb el Pont de Montanyana, travessa de ple aquesta zona i puja al coll de Montllobar. Des de Tremp, cal sortir en direcció sud per la C-13 i, un quilòmetre després, cal prendre a mà dreta la C-1311. Si veniu de Lleida, cal seguir la N-230 i, just abans d'arribar al Pont de Montanyana, agafar a mà dreta la C-1311 i seguir sempre en direcció Tremp.

On anar? Equipaments i itineraris

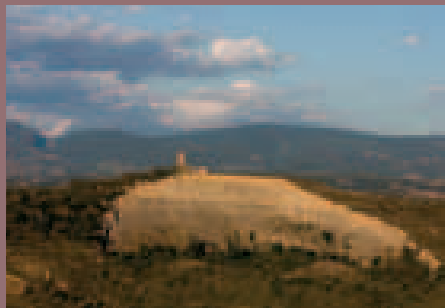
Torre i mirador de Montllobar: al coll de Montllobar hi ha una zona on podeu aparcar el cotxe. Cal creuar la carretera i seguir la pista que hi ha en direcció sud. En poca estona arribareu a la torre de Montllobar, des d'on podeu enxampar voltors descansant en una cinglera pròxima que hi ha més al sud. Si aneu a la cinglera, hi ha un plafó panoràmic. La vista és sensacional i podeu observar la conca de Tremp i la conca Dellà, les serres del Montsec, Sant Gervàs i Boumort i, en dies clars, els Pirineus.

Itineraris a les ermites de Sant Roc i Montservós: marcats amb senyals grocs, aquests dos itineraris ofereixen bones perspectives locals. Davant l'entrada de l'ermita de Sant Roc neix un corriol que duu a un mirador sobre el Pont de Montanyana. L'entorn de les ermites de Montservós permet veure afloraments de la Formació Castissent.

Afloraments geològics: de moment no estan senyalitzats, per la qual cosa cal anar acompanyats d'un guia per veure'ls. No obstant, al poble de Claret hi ha un mirador geològic.

Ho sàbies?

Queda amagada, però val la pena buscar-la i observar-la amb atenció. Parlem de l'esllavissada de Puigcercoós, situada al sud-oest del poble del mateix nom, poc abans d'arribar a Tremp venint per la carretera C-13. Té unes dimensions notables, amb més de 400 metres de llargada. Aquesta enorme mossegada a la terra és relativament recent (del 1881) i es va endur l'antic poble de Puigcercoós, que es va haver de reconstruir en el seu emplaçament actual.

Esllavissada Puigcercoós // Jordi Però

04

La serra dels Nerets

Ambients mediterranis

Aquesta serra 100% mediterrània i d'extrema sequedat destaca per un paisatge lunar tacat de grans alzines i barrancs abruptes. També acull misteris no resolts.

Serra dels Nerets // Xavi Babora

Què hi podem veure?

- Paisatge que recorda a la lluna pels abundants afloraments de gresos de color grisós i textura arenosa, formats fa 65 milions d'anys.
- Alzines de grans dimensions envoltades de petites cingleres.
- La colònia d'abellerols més important del Pallars Jussà: aquests ocells de colors llampants i molt fotogràfics crieu al sector de les Arenes.

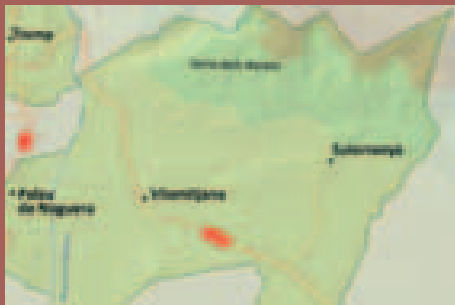
Què hi podem fer?

- Passejar sense camí pel mig dels alzinars i tractar de veure-hi ocells típicament mediterranis com la puput.
- Enfilarse al Roc de Neret (905 m) i gaudir d'una panoràmica impressionant de la serra del Montsec, del pantà de Sant Antoni i de serres abruptes com la de Gurp i Castellet o la muntanya de Sant Corneli.
- Espiar amb els prismàtics els abellerols del sector de les Arenes.

Com arribar-hi?

Sortint de Trep, la serra dels Nerets està ben a prop i té tres accessos, tots ells al llarg de la carretera C-1412b que porta a Isona: el primer s'agafa just passat el pont sobre el riu Noguera Pallaresa a mà esquerra; el segon, després de creuar un canal, és un trencall a l'esquerra indicat com a "Camí dels Nerets"; el tercer surt del poble de Suterranya, en direcció nord-oest.

On anar? Equipaments i itineraris

Itineraris al Clot de Moles i al poblat de Llabusta: els dos itineraris, senyalitzats amb marques grogues i amb una durada semblant (2h 30m), surten de Vilamitjana o d'un camp de tir abandonat al que s'hi arriba des del 2n accés. El primer itinerari us permetrà gaudir del paisatge de l'alzinar, conèixer l'antiga pedrera del Clot de Moles i espisar el Montsec de lluny. El segon us portarà al despoblat medieval de Llabusta.

Barranc de la Coma i Roc de Neret: aquesta pista, només apta per 4x4,

s'agafa des del 1r accés i porta als pobles de Montesquiú (deshabitat) i Orcau. Els atractius de la ruta són el paisatge del barranc de la Coma i el Roc de Neret, des d'on gaudireu d'unes bones vistes.

Camí dels Nerets: aquest camí, que es pot fer en 4x4, en bici o a peu, flanqueja la solana de la serra. Comença –o acaba– als accessos 2n i 3r. Al bell mig hi ha la zona de les Arenes, on un talús acull els nius dels abellerols. Observeu-los amb respecte i de lluny.

Ho sàbies?

Si us endinseu pels Nerets amb gent de la zona, descobrireu restes d'activitat humana d'origen misteriós. El Clot de Moles és una antiga pedrera –d'època desconeguda– on s'hi extreien i elaboraven grans pedres circulars (les moles) per als molins. Atès el seu pes considerable, com les baixaven als pobles? Més a l'oest hi ha les restes del poblat o castell de Llabusta, que curiosament està alineat amb els castells propers de Mur i Orcau.

Pedres de molí // Jordi Castielló

05

El riu Noguera Pallaresa

Flora i fauna dels boscos

Al seu pas per Tremp, la Pallaresa acull aiguamolls i boscos rics en biodiversitat. Passejar-hi amb els cants dels ocells com a música de fons és una agradable experiència.

Riu Noguera Pallaresa // Xavi Basora

Què hi podem veure?

- Fauna de ribera: ocells com el blauet i l'oriol, de colors espectaculars, el bernat pescaire, l'ànec collverd, la polla d'aigua i un rapinyaire, l'arpella. I també granotes i gripaus, i moltes libèl·lules.
- Boscos d'una gran verdor i vegetació abundant: canyissars, prats que s'inunden temporalment, basses i arbres i arbustos de ribera: joncs, salzes, verns, pollancre i àlbers.

Què hi podem fer?

- Passejar a peu o en bici pels itineraris marcats i gaudir de la frescor i la tranquil·litat que desprèn el riu i el paisatge fluvial.
- Arribar als miradors de les Salades i dels Arenys sense fer soroll i, amb l'ajut dels prismàtics, buscar ocells aquàtics.
- Aprendre a identificar, amb el suport d'una guia, els diferents tipus d'arbres i arbustos de ribera.

Com arribar-hi?

Al marge esquerre del riu hi arribareu des de la carretera C-1412b. Sortint de Tremp direcció Isona creuareu el riu per un pont, heu de seguir durant 1 km i just abans de creuar un canal agafeu un trencall a la dreta. També s'hi arriba des del nucli de Vilamitjana. Al marge dret s'hi arriba a peu des del nucli de Tremp: des de la comissaria dels Mossos d'Esquadra agafem la pista de l'esquerra en direcció Pla de Palau.

On anar? Equipaments i itineraris

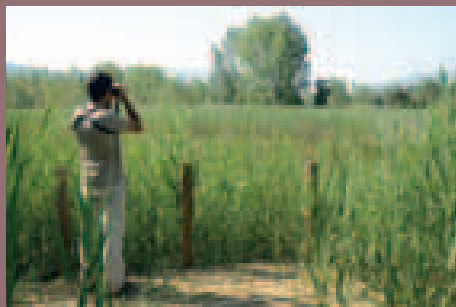
Itineraris pel marge esquerre (Els Arenys): els dos itineraris existents són circulars i es poden fer de manera independent o junts, ja que s'uneixen a la font de la Verneda. El primer surt d'una àrea d'esbarjo accessible des de la C-1412b. Aneu a buscar el riu, seguïu paral·lels a ell, passeu pel mirador i torneu per una pista. El segon itinerari es pot començar a la font de la Verneda –en un lloc molt frondós– o des del poble de Vilamitjana. Passareu per camps agrícoles.

Itinerari pel marge dret (Pla de Palau i Salades): comença a Tremp, passa per Palau de Noguera i arriba al mirador de les Salades. Si voleu, podeu seguir fins al castell de Mur. Aquest itinerari és un tram del Camí, la ruta que unirà els territoris de parla catalana.

Punts d'observació enlairats: tot i que no estan habilitats com a miradors, hi ha dos indrets amb una bona visió del riu, la ribera i la plana agrícola. Són lo Tossal, al sud de Vilamitjana (accessible des de les Collades, a la LV-9123), i l'església de Palau de Noguera.

Ho sàbies?

Construir carreteres pot tenir efectes inesperats. És el cas de les obres de millora de la C-13, que van extreure graves de la plana inundable del marge dret del riu i van fer aflorar el nivell freàtic. En abandonar-se la gravera, va renèixer la zona humida de les Salades, de gran valor ecològic. Al marge esquerre, la recuperació és intencionada: des del 2009, l'Estació Biològica del Pallars Jussà desenvolupa actuacions per millorar l'espai fluvial dels Arenys.

Mirador de les Salades // Xavi Basora

Itineraris pel municipi: dades tècniques

A les fitxes anteriors hem citat itineraris per descobrir els racons més sorprenents del municipi. Tot seguit us indiquem, per a cada itinerari, la durada total, la distància (anada i tornada), la dificultat (baixa-mitjana-alta) i si té variants. Tots els itineraris es poden fer a peu i, si s'especifica, en bicicleta o en cotxe.

01 La Terreta i la serra de Sant Gervàs

Ruta de a va de s Vo

🕒 2h en cotxe, i 4-6h a

KM 31

🏔️ en

mitjana

Espluga de Serra - Pui de Lleràs

🕒 4h

KM 13,3 km (492m de desnivell)

🏔️ Mitjana

Variant: es pot baixar del cim pel mateix camí de pujada, o tornar per la collada i el poble de Castellet.

La Torre de Tamúrcia - Pas del Portús

🕒 4h 30min

KM 10,4 km (640m de desnivell)

🏔️ Mitjana

Variant: es pot escurçar començant des de l'aparcament de l'ermita de Sant Gervàs, on s'hi arriba amb 4x4. També es pot ampliar recorrent la carena fins a l'Avedoga d'Adons (1.839 m).

Altres itineraris

- ▶ Volta pels pobles de la Terreta: la Torre de Tamúrcia - Torogó - Espluga de Serra - Castellet - Aulàs (4h)
- ▶ Sapeira - Collada de Castellet - Castellet - Aulàs - Sapeira (4h)

Tots els itineraris estan senyalitzats amb marques grogues.

02 Gurp i la serra de Santa Engràcia

Corrals de Gurp

🕒 30 min

KM 1 km (80 m de desnivell)

🏔️ Baixa

Gurp – Santa Engràcia – Gurp

🕒 2 h 30 min

KM 9 km

🏔️ Mitjana

Gurp – Roques del Codó – Collada de Castellet – Santa Engràcia – Gurp

🕒 5 h

KM 16,6 km (572 m de desnivell)

🏔️ Alta

Tots els itineraris estan senyalitzats amb marques grogues.

🕒 Temps KM Distància 🏔️ Dificultat

Per ampliar informació sobre els itineraris, us recomanem que consulteu el mapa del municipi (que us donaran gratuïtament a l'oficina de turisme de Tremp) i una guia d'itineraris que ha publicat Arola Editors (i que podeu comprar a la mateixa oficina de turisme). Aquesta guia descriu a fons tots els itineraris citats i d'altres.

03 De Tremp al Pont de Montanyana

Coll de Montllobar – Torre i mirador de Montllobar

 40 min
KM 2,5 km
 Baixa

L'ermita de Sant Roc des del Pont de Montanyana

 35 min
KM 3,2 km
 Baixa

Les ermites de Montservós

 45 min
KM 3 km
 Baixa

04 La serra dels Nerets

Clot de Moles

 5 h
KM 13 km
 Mitjana

Camí dels Nerets

 2 h a peu, 1 h en bicicleta i 1/2 h en cotxe.
KM 8 km
 baixa

Variant: l'itinerari pot començar des del trencall a l'esquerra a la C-1412b indicat com a "Camí dels Nerets", o des del mateix poble de Vilamitjana.

Barranc de la Coma i Roc de Neret

 45 min en cotxe
KM 13 km
 en cotxe, cap.

Poblat de Llabusta

 2 h 30 min
KM 5,5 km
 Mitjana

05 El riu Noguera Pallaresa

Marge esquerre: camí dels Arenys

 30 min
KM 2 km
 baixa

Marge esquerre: de Vilamitjana al riu

 1h
KM 4 km
 baixa

Marge dret: Tremp – Pla de Palau – Palau de Noguera – Les Salades

 2 h 30 min
KM 9,5 km
 baixa

Informació pràctica

Informació turística

Oficina de turisme de Tremp

Tel. 973 650 005 | 973 650 009

Horari

De dilluns a dissabte, de 10-14 h
i de 17-20 h (a l'hivern de 10-14 h)

Casal dels Voltors

La Torre de Tamúrcia | Tel. 973 057 947

Horari d'estiu (1-Juny a 15-Setembre)

Dm - Dv de 10-14 h

Ds de 10-13:30 h i de 17:00 a 19:00 h

Dg d'11-14 h

Horari d'hivern

Dj de 10 – 14 h.

Dv i Ds de 10-14 h i de 15:30 a 17:45 h

Dg de 10-14 h

Allotjaments rurals

Casa Vella (Orrit, La Terreta)

Tel. 974 542 120 | www.casavella.org

Casa Bernat (La Torre de Tamúrcia)

Tel. 972 542 042 | www.canrocamora.com

Casa Guilla (Santa Engràcia)

Tel. 973 252 080 | www.casaguilla.com

Casa Mauri (Santa Engràcia)

Tel. 973 25 20 76

Alberg León Sorando (Tremp)

Tel. 973 652 563 | 93 483 83 63

www.xanascat.cat

Casa Navarra (Fígols de Tremp)

Tel. 973 65 16 95

Cal Morralet (Entre Tremp i Palau)

Tel. 657 961 738

Bar, restaurants, hotels i hostals

Restaurant i Hotel Segle XX (Tremp)

Pl. de la Creu, 8 | Tel. 973 650 000

Restaurant i Hostal La Canonja (Tremp)

Pg. del Vall, 5 | Tel. 973 650 558

Restaurant i Hostal Buenos Aires (Tremp)

Av. Pirineus, 11 | Tel. 973 650 727

Bar - Restaurant Llac Negre (Tremp)

Pl. de la Creu, 2 | Tel. 973 650 071

Restaurant Hnas Lopez (Tremp)

Pl. Capdevila, 25 | Tel. 973 651 083

Bar - Restaurant El Mesón (Tremp)

Pl. Capdevila, 17 | Tel. 973 650 557

Restaurant Cal Borrell (Tremp)

Sant Jordi, 22-24 | Tel. 973 652 888

Pizzeria l'Estació (Tremp)

C. Montllobar, s/n | Tel. 973 651 088

Cafè Espanya (Tremp)

Pl. Capdevila, s/n

Pizzeria El Racó del Mos (Tremp)

Pg. del Vall, 22 | Tel. 973 652 425

Restaurant Alegret (Tremp)

Pl. de la Creu, 30 | Tel. 973 652 950

Restaurant Dianapolis (Tremp)

Av. Espanya, 1 | Tel. 973 652 311

Restaurant-Marisqueria Tapes i vins (Tremp)

Av. Espanya, 22 | Tel. 973 651 008

Bar-Restaurant L'Antigualla (Tremp)

Pg. Pompeu Fabra, 15 b 22 | Tel. 973 650 917

Restaurant Plasan (Milamitjana)

Carretera, s/n | Tel. 973 651 199

Restaurant i Hotel Nerets (Milamitjana)

Carretera, s/n | Tel. 973 651 722

Empreses ecoturístiques i de guiatges

GeoPlay

Tel. 973 652 759 | 658 954 650
www.geoturisme.cat | www.geoplay.org

Grimpada

Tel. 696 927 061 | 617 726 431
www.grimpada.org

Eureka

Tel. 687 574 593
www.eurekasgn.com

Photo Logistics

Tel. 638 887 681 | 679 320 292
www.photo-logistics.com/cat

Rutes 4x4 Ignasi

Tel. 608 130 923 | 626 466 816
www.rutas4x4ignasi.com

Webs d'interès

Ajuntament de Tremp – Àrea de Recursos Naturals i Municipi

www.tremp.cat/recursosnaturals

Consell Comarcal del Pallars Jussà (informació turística de la comarca)

www.pallarsjussa.net

Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran

www.idapa.cat

Estació Biològica del Pallars Jussà

<http://blocs.xarxanet.org/ebpallarsjussa>

Associació per al Desenvolupament de la Ribagorça Romànica

www.ribagorzaromanica.com

Portal d'ecoturisme a Catalunya

www.ecoturcat.cat

Guies i publicacions

A PEU PER LES SERRES PRE-PIRINENQUES DE TREMP

15 caminades a la Terreta, el Pui de Lleràs i Gurp

Ajuntament de Tremp - Jordi Tutusaus

Ecoturisme a Catalunya. Guia per descobrir i conservar la natura

Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible i *Descobrir Catalunya*. Disponible a www.gencat.cat/cads (> publicacions).

Urgències

Emergències

Tel. 112

CAP Tremp

Tel. 973 650 110

Hospital de Tremp

Tel. 973 652 255

Ajuntament de Tremp

FEDERACION ESPAÑOLA DE
MUNICIPIOS Y PROVINCIAS

 BIODIVERSIDAD
Red de gobiernos locales

